

MEDLEMSBREV nr 1/2018.

Kära medlemmar i ***Birgit Nilsson Sällskapet!***

Vintern har snart rasat ut och vi skönjer ljuset i tunneln, våren är på väg!
Den gula ljuvliga vintergäcken blommar för fullt i Skåne och snödropparna börjar att titta fram lite tveksamt.

Nu är vi inne i Jubileumsåret 2018 då vår stora världssopran skulle fyllt 100 år!
Många hyllningar och spännande event ligger framför oss!

Medlemsbrevets innehåll

Årsmötet

Almanacka för firandet av Birgit Nilsson 100 år.

Musik & Möten sommaren 2018

2018 års Mästarklass

”Möte med Isolde” av Regissören/Dramaturgen Stefan Johansson

Årsmötet

Årsmötet med Birgit Nilsson Sällskapet den 3 mars i Bengt Hall - salen var mycket välbesökt.
Mötet öppnades med att Ordföranden Gitta-Maria Sjöberg hälsade alla varmt välkomna.

En tyst minut hölls för Anette Norstedt som varit Birgit Nilsson Sällskapets revisorssuppleant sedan 2012.

Christian Nilsson valdes till årsmötets ordförande.

Därefter följde förhandlingar enligt Sällskapets stadgar, såsom val av styrelse, revisorer, och valberedning. Ny i styrelsen blev Malmö Operas ekonomichef Lars Falkmo som valdes till revisorssuppleant.

Christian Nilsson
Foto: M-L Lagergren

Styrelse för 2018:

Gitta-Maria Sjöberg	Ordförande	Christian Nilsson	styrelseledamot
Claes Remminger	vice Ordförande	Michael Bojesen	styrelseledamot
Marie-Louise Lagergren	Sekreterare	Margareta Bengtsson	styrelseledamot
Christina Olin	Kassör		

Revisorer:

Ulla Wallén	Revisor
Lars Falkmo	Revisorssuppleant

Valberedning

Gitte Lindström Harmark (Sammankallande)
Clas Sköld

Verksamhetsberättelse, Resultatrapport, Balansrapport godkändes av årsmötet. Revisionsberättelsen, som intygade att det inte framkommit anledning till någon anmärkning, tillstyrkte att styrelsen skulle beviljas ansvarsfrihet.

Årsmötet följde Revisorns rekommendation och beviljade styrelsen ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2017.

Beslut fattades om oförändrad medlemsavgift för kalenderåret 2019, d.v.s. 250 kr per person eller 400 kr för 2 personer i samma hushåll.

Malmö Opera / Foto: M-L Lagergren

Malmö Operas nye VD/Teaterchef Michael Bojesen informerade om delar av nuvarande och framtida repertoar. Han berättade också att det kommer att finnas en liten utställning i foajén på Malmö Opera med bl.a. en monter med den Tosca-klänning som Birgit köpte av Wiener Staatsoper 1962. Denna klänning hade Birgit Nilsson med sig överallt när hon sjöng Tosca.

Närmast i tiden ligger premiären på ”Rigoletto” den 24 mars. Kasper Holten regisserar och det är en modern version som vi kommer att få se.

Michael Bojesen berättade att det just var operan ”Rigoletto” som gjorde att han blev ”operafrälst”.

Den 5 maj blir det Sverigepremiär på Hans Gefors opera ”Parken”.

Den 12 maj är det dags att kora årets Birgit Nilsson stipendiat med en konsert i Malmö Operas foajé.

Michael Bojesen
Foto: M-L Lagergren

Efter förhandlingarna bjöds mötesdeltagarna på goda snittar och något att dricka till.

Foto: M-L Lagergren

Mattias Enn, Gitta-Maria Sjöberg

Almanacka för firandet av Birgit Nilsson 100 år.

22/12 sändes första luckan i Birgit- almanackan

4/1 sändes en dokumentär i SVT om Birgit Nilsson.

16/4 Föredrag av Lars Walldov "La Nilsson som skivartist" i Båstad bibliotek kl. 18.00.

17/4 Mattias Enn har skrivit en bok "Värp först och kackla sen" med illustrationer av Anders Svernsjö och det blir pressrelease på Klara Soppsteater i Stockholm.

24/4 Pressrelease på Kungliga Operan för boken "Birgit från Västra Karup till Metropolitan" skriven av Elisabeth Meyer-Topsøe.

26/4 Elisabeth Meyer-Topsøe berättar om sin bok "Birgit från Västra Karup till Metropolitan" i Båstad biblioteket kl.18.00.

28/4 öppnar Teatermuséet i Malmö en utställning om Birgit Nilsson. Denna utställning pågår till den 17 juni. Den 5 maj kl. 14.00 kommer Marie-Louise Lagergren att berätta om Birgit.

3/5 kommer operasångerskan och Birgit Nilsson Sällskapets ordförande Gitta-Maria Sjöberg, tillika Birgit Nilsson stipendiat att berätta om Birgit Nilsson i Båstad bibliotek kl.18.00.

15/5 Birgit Nilsson Foundation har pressrelease på en stor elegant bok på 700 sidor som heter kort och gott "Birgit" på Musikaliska Akademien.
Samtidigt tillkännages årets mottagare av "The Birgit Nilsson Prize".

17/5 på självaste Birgits 100 årsdag, ges en Hyllningskonsert på Göteborgs Operan. Konserten är utsåld sedan länge, liksom den bussresa som anordnas av Birgit Nilsson Sällskapet med start från Malmö Opera, via Helsingborg och Birgit Nilsson Museum till GöteborgsOperan. Bussen gör ett uppehåll vid museet för att hylla Birgit och efter blomsternedläggning vid Birgits grav fortsätter färden mot Göteborg och konserten.

19/5 blir det stor Hyllningskonsert på Kungliga Operan i Stockholm.

20/5 öppnar portarna till **Birgit Nilsson Museum** årets tema är **"I Birgit Nilssons fotspår"**.

Claes Remminger, Ulf-Herbert Gustafsson
Foto: M-L Lagergren

Skräddarmästare Ulf-Herbert Gustafsson ansvarar för det klänningsförråd som finns och deltar i utformningen av nya temat för utställningen på Birgit Nilsson Museum.

Birgit Nilsson sjöng Isolde i Orange 1973 och föreställningen spelades in av fransk TV. Denna Isolde- klänning och Bjäredräkten i original kommer att vara några av årets utställningsklänningar på Birgit Nilsson Museum.

Den 11 augusti ser vi fram emot Bjärebygdens stora Hyllningskonsert för sin världsstjärna!

AB Julius Fritid och Nöjen kommer att bygga upp sin största scen på parkeringsplatsen vid Birgit Nilsson Museum. Konserten äger rum utomhus och kommer att ha plats för en publik på 2000 personer.

Helsingborgs Symfoniorkester spelar under ledning av dirigenten Patrik Ringborg. Medverkar gör också ca 150 körsångare från Bjäre kyrkokörer och delar av Helsingborgs Konserthuskör och kormästare är Mats Paulson.

Intresset att vara med i kören är mycket stort och repetitionerna är i full gång.

Solisterna är följande: Susanne Resmark, Malin Byström, Sofie Asplund, Christina Nilsson, Joachim Bäckström, Karl Magnus Fredriksson och Adrian Angelico.

Biljetterna släpptes den 23 februari och konserten är nu utsåld.

Lars H Ericson, ordförande för Birgit Nilsson Museum och tillika hedersledamot i Birgit Nilsson Sällskapet, är finansiär och initiativtagare till hyllningskonserten.

Bengt Hall är konstnärligt ansvarig och castingen har gjorts av Clas Sköld.

Musik & Möten som aren 2018 (kl. 18.30– 20.30)

m

17 juni **Stipendiekonsert** med Josefine Andersson, mezzosopran som är årets mottagare av Aurora Lillieros-stipendiet, vilket delas ut av Fredrika Bremer Förbundets Stipendiestiftelse. Vid konserten medverkar också sångerskan Sibylle Glosted, sopran.

1 juli **“Mina fantastiska teater år”**- Marianne Mörck berättar.

15 juli **“Från Aida till Sieglinde”** med Helena Döse.
Ackompanjator Thomas Schuback

22 juli **“Festkonsert”** med Elisabet Strid, sopran och Sebastian Rosacker, basbaryton.
Ackompanjator Bosse Ericsson

29 juli **“Musiken i mitt liv”** - Bengt Hall berättar.

Pris inkl. kaffe och kaka i pausen: **200 kr/person och 150 kr för medlemmar**

Betalning till vårt BG 624-2457. Boka gärna plats via e-post bensallskapet@birgitnilsson.com

Vid betalning på museet gäller **endast kontant betalning**.

Mästarkursen kommer att äga rum på Birgit Nilsson Museum 26/8-2/9.

Till årets **Mästarklass** på Birgit Nilsson museum har Birgit Nilsson Sällskapet lyckats att engagera hovsångaren **Karl-Magnus Fredriksson**.

Ackompanjator är **Elisabeth Boström** med assistans av pianostudenten **Ludvig Nilsson**.

Gästföreläsare är **Gisela Stille**.

Åhörardagar 28/8, 29/8, 30/8 och 31/8.

Kursen avslutas med en konsert i Västra Karups kyrka söndagen den 2 september.

Vi återkommer med närmare detaljer i senare medlemsbrev.

Då det är förenat med en stor kostnad att hålla en Master Class ska styrelsen, så som föregående år, söka pengar genom en fundraiser.

Dessutom vill vi i Birgit Nilsson Sällskapet varmt gratulera **Karl-Magnus Fredriksson**, som erhållit 2018 års Jussi Björling-stipendium på 100.000 kr. Stipendiet kommer att delas ut vid en galaföreställning med sångare ur den svenska operaeliten på Ulriksdals Slottsteater Confidencen den 8 juni.

Foto: Mats Bäcker

Vi har glädjen att presentera en artikel skriven av **dramaturgen och regissören Stefan Johansson** där han berättar om sina första möten med Operans värld och med Birgit Nilssons Isolde.

MÖTE MED ISOLDE

Första gången jag såg Birgit Nilsson på Operans scen var för 60 år sedan, den 16 mars 1958. Jag hade börjat min bana som operabesökare hösten 1957 vid allhelgonahelgen med *Parsifal* som matiné. Egentligen ville jag se *Carmen* som det talades mycket om i den enda radiokanalen. Utifrån Kungliga Teaterns alias Operans veckoaffischer, uppsatta litet här och var på stan, hade jag spekulerat i så barnförbudna stycken som *Salome* och *Turandot*. Jag fick tåla mig på grund av pågående arbetskonflikt med scenteknikerna. Min mor hade hjärtat till vänster och kunde inte tänka sig att betala för att från salongen se Operaledningen framträda som strejkbrytare. Den ställde både upp provisoriska dekorer och drog ridån vid alla föreställningar till mitten av september. ”Med anledning av den rådande arbetskonflikten gives Operans föreställningar i en efter omständigheterna tillrättalagd regi” hette det i annonserna. Annars hade jag kunnat möta Birgit Nilsson ett halvår tidigare som någon ännu mer blodtörstig prinsessa än Isolde...

Vad gäller *Parsifal* hade min mor en teosofisk aning om historien om den heliga Gral men Wagner stod efter Tredje riket knappast högt i kurs bland progressiva svenskar. Långt senare sa hon sig ha tänkt att tröttnar ungen så får vi gå i paus. Det gjorde vi inte. Historien var fascinerande, den romantisk-realistiska uppsättningen i sagostil var från 1917 – en kopia av Bayreuths urversion från 1882. Det sjöngs på svenska, sångarna textade så att barnaöron urskiljde varje viktig stavelse och en kort, vältränad 53-årig Set Svanholm såg från första balkong helt illusorisk ut som yngling. Som skilsmässobarn hade jag ingen svårighet att ta till mig sagan om pojken som rymmer hemifrån när de manliga förebilderna svischar förbi till häst i riddarutstyrsel. Sen hamnar hos en trollkarl omgiven av flickor utklädda till blommor – min yngsta moster var tidvis revydansare - och så en förförisk tant som överbringar en hälsning från en död mor (hemskt) i form av en kyss (än mer skrämmande). Jag kan än idag se Harald Andrés uppsättning i Thorolf Janssons dekor, som den spelades fram denna novembereftermiddag för mer än 60 år sedan, framför mig som en film.

Eftersom jag efter ytterligare besök på *Carmen*, *Barberaren i Sevilla* och *Trollflöjten* blivit rejält operabiten gick jag till Operan en dag efter skolan och övertygade en tjänsteman, tillkallad av det roade biljettkontoret, att utsträcka den generösa studeranderabatten (5 kronor på parkett, 2 kronor på ”tredje övre”) till (åtminstone ett) skolbarn. Samtidigt hade jag trots hårdnackat personalmotstånd skaffat mig tillträde till vuxenavdelningen på Stadsbiblioteket och efter skolan plöjt vad som fanns av operalitteratur i Konstrummet. Då jag nu ansåg mig närmast fullärd på området anmälde jag mig någon våren 1958 – utan att inhämta ”målsmans tillstånd” - till nästa omgång av omåttligt populära TV- & radioprogrammet Kvitt eller Dubbelt - i ämnet Opera! Men det är en annan historia.

Till Birgit Nilssons återkomst som Isolde efter sin första Bayreuth-sejour i rollen sommaren 1957 gavs inga rabatter och jag hämtade två reguljära biljetter på ”andra raden” som min mor beställt per telefon. Varje fullprispiljett gav en stämpel i ett häfte som när det var fullt gav en gratisbiljett i genomsnittlig prisklass. Sen blev min mor förkyld, vi erbjöd en ingift morbror som studerade till arkitekt att följa med i stället men han diggade bara barockmusik och tyckte Wagner var ”banal” och min mor repade sig omedelbart.

Den *Tristan och Isolde* som repriserades i mars 1958 var - fränsett att man nu sedan ett par år sjöng på tyska - i princip samma uppsättning som i regi (och översättning) av Wilhelm Peterson-Berger och dekor av Thorolf Jansson hade gett verket dess Sverigepremiär den 11 februari 1909. Den var alltså 49 år gammal när den gick till vila efter 72 föreställningar ett par

månader efter den matiné som blev mitt första möte med både verket och Birgit Nilsson. Som regissör angavs tyske Georg Hartmann som svarat för den instudering från 1953 som inneburit Brita Hertzbergs sista och Nilssons första framträdanden som Isolde. Thorolf Jansson nämndes inte längre i programmet. Dekor och kostym beskrevs som ”från Operans ateljéer”.

Vad minns jag då av föreställningen? Första akten – på skeppet som för den motvilliga Isolde som brud från Irland till Cornwall – liksom tredje akten – där den dödligt sårade Tristan väntar på sin älskade i Kareol alltså i Bretagne - utspelades bägge i bjärt dagsljus. Andra akten – slottsträdgården där de älskade möts i hemlighet – i närmast totalt mörker. Det var påfallande stämningsslöst.

Dessutom känns det som mina intryck av föreställning och artister denna gång - i en grad som jag inte kan minnas från tidigare besök - påverkades av vuxna medbesökares tyckande. Habituéer från ”tredje övre” och parkett lade från första stund lade märke till alla återkommande nya besökare. Särskilt en elvaåring som ibland dök upp med en kulturintresserad men absolut inte operavan moder, ibland ensam. Det bör påpekas att operapubliken under den här perioden frånsatt vissa gästspel och premiärer aldrig var särskilt ”uppklädd”. Särskilt inte de som tillbringade mycket tid i huset med att om och om se samma verk i gamla eller nya uppsättningar med olika sångare. Repertoaren omfattade t.ex. säsongen 1957-58 inte mindre än 37 olika operaproduktioner vars skiftande rollbesättningar annonserades en vecka i förväg. Det uppmuntrade de verkligt operabitna till många spontanbesök på vardagsföreställningar, snarare än dagens välplanerade ”upplevelser”.

De vuxna besökarna menade som jag minns det att Herbert Sandberg var en tråkig dirigent (varför tog den dyrkade Sixten Ehrling inte över Tristan också?). Att Set Svanholm, Sigurd Björling och Sven Nilsson var pålitliga veteraner snarare än världssångare som glänst i Bayreuth, Wien och New York. Och hade inte Kerstin Meyer, 30 år och ny Brangäne, redan skaffat sig ett väldigt vibrato? Och Birgit Nilsson? Använde hon inte första akten till att sjunga upp sig och varför trajade en medeltida hjältinna omkring på scen i ett par svarta pumps, väl synliga under den blå klänningen? Det som omedelbart gjorde intryck på novisen och som jag minns sedan dess var helt andra saker. Svanholms attack redan i de första replikerna (”Müh't sie die lange Fahrt” har jag fortfarande i öronen), urkraften hos Sigurd Björlings Kurwenal både när han hånade Isolde i akt 1 och tog hand om Tristan i akt 3, Meyers varma mörka ton, auktoriteten och smärtan hos Sven Nilssons bedragne Marke, svärtan hos Arne Hendriksens förrädare Melot och Olle Sivalls pregnant vardaglige herde. Och inte minst den första röst som hördes efter det magiska förspelet - Kolbjörn Höiseiths stora men spröda tenor som sjömannen, som sjunger från masten om sin ”irische Maid” och gör Isolde rasande. (Och som de vuxna spådde till Svanholms efterträdare.)

Styckets alla undertexter och musikens ”undertoner” gick förstås den oerfarne åskådaren förbi. Där fanns inget av *Parsifals* epik à la Tolkien att ge omedelbar näring åt fantasin. Denna unikt stjärnspäckade föreställning av ett mästerverk med oöverskattlig historisk verkan på musikhistorien och teaterkonsten gick mig, i motsats till annat jag såg som mycket ung, helt enkelt förbi. Den överglänstes snart av en lika ålderstigen och stjärnbesatt *Valkyrian* med Nilsson, Svanholm, Aase Nordmo och Sigurd Björling liksom av Berlioz monumentala *Trojanerna* med Svanholm, Meyer och Kjerstin Dellert samma vår. Under många år tänkte jag sällan på min första *Tristan* eller mitt första intryck av Nilsson jämfört med andra tidiga upplevelser.

Det ändrade sig när jag nästan 40 år senare fick den osannolika möjligheten att *lyssna till* detta mitt första möte med Birgit Nilsson. Som nybliven chefdramaturg vid Operan uppmuntrades jag att utforska en deposition hos dåvarande Arkivet för ljud och bild, ett par lådor med påskriften ”Gamla band. Operan. Låg hastighet, dåligt ljud”. Vi fann en skatt av från salongen gjorda inspelningar på spolband, främst från sent 50-tal. Tillsammans med fynd av okända radioinspelningar från samma tid hos privatpersoner blev detta grunden för åtta CD-boxar på märket Caprice med klingande klenoder från en av Stockholmsoperans glansperioder. Just *Tristan*-banden från 16 mars 1958 höll inte rimlig ljudkvalitet. Men när jag ytterligare 20 år senare med partitur framför mig lyssnar igenom den bitvis

ganska lågt inspelade föreställningen upplever jag att Herbert Sandberg dirigerar Hovkapellet (som kan sin Wagner men har för få stråkar) med en flexibilitet i tempo och en eruptiv dynamik som jag naturligtvis inte kunde bedöma när jag hörde musiken för första gången. Ändå remarkabelt att vuxna som "kunde sin Wagner" bara upplevde slentrian. Sandberg följer också sångarna helt övertygande när de tillämpar de friare insatser, lätt före eller efter slaget, som jag långt senare lärt mig identifiera som autentisk Wagnerstil i radioupptagningar från "guldåldrar" i Bayreuth, Wien och New York där just Svanholm, Sigurd Björling och Sven Nilsson hade fått avgörande intryck. Birgit Nilsson är suverän från sin första insats – ingen "insjungning" inför publik här. I stället en redan enastående bred palett av nyanser för alla Isoldes känslövängningar, en tolkning som inte väjer för några djup. En fullständig behärskning av rösten även i lägen och nyanser, som med åren skulle bli mer tungmanövrerad, tillåter den 40-åriga sångerskan att kröna föreställningen med en "Liebestod" som är ren belcanto. Efter bara åtta tidigare Isolde i Stockholm från 1953, först på svenska, sedan tyska, och fem föreställningar vid Bayreuthfestspelen sommaren 1957 är det redan en mästerlig tolkning av rollen, som skulle ge henne ett triumfatoriskt genombrott vid Metropolitandebuten i december 1959. Och det hör jag nu när jag efter 60 år av erfarenheter som lyssnare/åskådare kan lyssna mig tillbaka till elvaåringens första möte med Birgit Nilsson.

Stefan Johansson
Regissör & dramaturg

Medlemskap

Har Du betalt medlemsavgiften för 2018?
Om inte ber vi Dig betala in den, då vi gärna vill ha dig kvar som medlem.
Vi tackar alla som redan har gjort detta!
Medlemsavgiften är **250:- kr per person eller 400:- kr för två personer i samma hushåll.**

Betalning görs till: Birgit Nilsson Sällskapets bankgirokonto är **624-2457**. Vid betalning från utländskt bankkonto görs inbetalningen till:
Swift/BIC: HANDSESS IBAN (Internationellt kontonummer): SE836000 0000 0007 2612 3102.

Som medlem får Du alltid rabatter på Birgit Nilsson Museum och de arrangemang som anordnas!
Birgit Nilsson Sällskapets hemsida Birgit Nilsson Sällskapet lägger fortlöpande information på **hemsidan** med direktlänk: <http://www.birgitnilsson.com/sv/svenstad-the-museum/vnfrening>

Till er som **inte har tillgång till dator**, men som ändå vill läsa inbjudningar och information och vill få dem som papperskopior ber vi skicka ett meddelande till vår **postadress:**
Birgit Nilsson Sällskapet, C. Remminger, Karl X Gustavs gata 66, 254 40 HELSINGBORG .

OBS! - extra avgift om kr 40,00 fr.o.m. kalenderåret 2016 för dem som önskar få utskicken via post i papperskopior

Tveka inte att kontakta oss! Vi ser fram emot ett engagerat och livfullt sällskap så kontakta oss gärna med synpunkter och idéer! Om någon känner för att stödja och hjälpa till på något sätt; exempelvis skriva om något intressant möte, så ser vi fram emot detta! **Kontakta oss!**

E-postadress: bnsallskapet@birgitnilsson.com

Mars 2018

Med vänliga hälsningar,

Styrelsen för **Birgit Nilsson Sällskapet**